

Opis źródła:

Aleksander Gwagnin (1534-1614) dokonał w swym dziele opisu historyczno-geograficznego ziem i miast należących do Rzeczypospolitej w drugiej połowie XVI w. W jednym z fragmentów omówił Lwów w tamtym okresie, gdzie opisał pochodzenie jego nazwy, fortyfikacje, instytucje religijne i władze miejskie.

Miejsce wydania:

Gwagnin A., *Z kroniki Sarmacyi Europejskiej. Opisanie Polski, W. Ks. Litewskiego, Ziemie Ruskiej, Ziemie Pruskiej, Ziemie Inflantskiej, Ziemie Żmudzkiej*, wyd. K.J. Turowski, Kraków 1860, s. 201-202.

Miejsce przechowywania oryginału źródła:

A. Gwagnini, *Sarmatiae Europaeae descriptio, quae Regum Poloniae, Lituaniam, Samogitiam, Russiam, Masoviam, Prussiam, Pomeraniam, Livoniam et Moschoviae, Tatrataeque partem complectitur*, [Kraków] [po 20 VI 1578].

Tekst źródła:

Lwowska i halicka ziemia

Lwów miasto ruskie niepospolite pograniczne, do Korony Polskiej należące, stolicą jest tamecznych obywatelów wszystkich, założone i nazwane ode Lwa księcia ruskiego. Dwoistym murem i basztami mocnymi, niemniej też wałem i przekopą głęboką obtoczone. W strzelbę i w rynsztunek wojenny prawie dobrze opatrzone, na miejscu obronnym leży. Miasto Sławne i porządne w tym wieku, wielkimi wolnościami udarowane. Tego miasta błąd nie może zawieść na takowe sprawy, któreby mu do upadku szkodzić miały, a to dlatego, że ludźmi uczonymi senat osadzony bywa, na które tym się sposobem to miasto zdobywa. Gdy obaczą młodzieńca chętnego ku naukom, a byłby niedostateczny, kosztem go swym na to wyprawują. A potem opatrują tak jako się kto czego ma, jeśli do duchownego chleba, ma zaraz od nich prowiżę. Jeśli ku świeckim sprawom, córy swe panny albo wdowy za nie dawają, a ku dobremu mieniu dopomagają [...] To miasto używa na pamiątkę wieczną herbu Lwa czarnego na złotem polu w koronie, jak go Lew książę używał i przodkom ich z nimi pospołu nadał. Zamki w nim dwa, jeden w mieście, a drugi nad miastem, bardzo na wysokiej górze, znamienicie obronny leży, który na 10 mil widać. Tam w tem mieście stolica arcybiskupia i metropolita ruski także mieszka. Kościołów w niem rzymskiej i greckiej religii niemało. Ormianie też tamże kościół albo bożnicę i księży swych mają.

Słowniczek pojęć:

Stolica – w znaczeniu stolica ziemi lwowskiej,

Lew – Lew Halicki, książę halicko-włodzimierski w latach 1293-1301.

Przekopa – fosa.

Senat – w tym przypadku – władze miasta.

Niedostateczny – w znaczeniu – niewystarczająco bogaty.

Mila – dawna jednostka odległości. 1 mila wynosiła od 6350 do 7810 m.

Religia grecka – prawosławie.

Ormianie – lud pochodzenia kaukaskiego. Ormianie na terenie Rzeczypospolitej należeli do Kościoła armeńskiego – jednego z wyznań chrześcijańskich – z biskupstwem we Lwowie.

Pytania do źródła

Pytania dla uczniów szkoły podstawowej i średniej (poziom podstawowy):

1. Na czyją cześć Lwów dostał swą nazwę?
2. Jakie aspekty świadczą o tym, że Lwów był silną twierdzą?
3. Jaką ważną cechę mieli ludzie zarządzający miastem?

Pytania dla uczniów szkoły średniej (poziom rozszerzony): pytania dla poziomu podstawowego, a ponadto:

1. Jakie wyznania występowały we Lwowie?

Literatura pomocnicza:

Podhorodecki L., *Dzieje Lwowa*, Warszawa 1993.

Papée F., *Historia miasta Lwowa w zarysie*, Lwów 1894.

Najważniejsze cezury:

Książka Aleksandra Gwagnina została wydana po raz pierwszy w 1574 r. Była wielokrotnie drukowana i wydawana w późniejszych latach.

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord: Michał Sierba